

N B V

Nederlandse
Boekhistorische
Vereniging

Jaarstukken voor de
Algemene Ledenvergadering

1 juni 2018
Vrije Universiteit, Amsterdam

Agenda voor de Algemene Ledenvergadering van de Nederlandse Boekhistorische Vereniging (NBV) op vrijdag 1 juni 2018

Aanvang   **10:00 uur**
Locatie   **Vrije Universiteit, hoofdgebouw, zaal 12 A-00**

1. Opening
2. Vaststelling agenda
3. Vaststelling van het verslag van de ledenvergadering op 17 juni 2017 in het cultureel centrum VRIJDAG te Groningen (zie bijlagen)
4. Mededelingen en ingekomen stukken
5. Jaarstukken (zie bijlagen)
  - a. Jaarverslag NBV 2017-2018
  - b. Financieel Jaarverslag 2017
  - c. Verslag Kascommissie
  - d. Begroting 2019
6. Benoeming kascommissie
7. Bestuurssamenstelling (voordracht Andrea van Leerdam en Gwendolyn Verbraak als nieuwe bestuursleden)
8. Bespreking toekomstige activiteiten
9. Wat verder ter tafel komt
10. Rondvraag
11. Sluiting

Het 25^e *Jaarboek voor Nederlandse Boekgeschiedenis* wordt gepresenteerd na afloop van het jubileumcongres.

Bij agendapunt 3:

Verslag van de ledenvergadering van de NBV op 17 juni 2017 in het Cultureel centrum VRIJDAG te Groningen

Aanwezig: Marianne Brouwer, Saskia van Bergen, Jan Bos (voorzitter), Steven Claeysens (notulist), Henri Defoer, Elizabet Erdin-Zeeman, Suzan Folkerts, Erik Geleijns, Peter Groeneveld, Natasha Herman, Jan Hovy, Gerda Huisman, Arno Kuipers, Jan van Laar (met introducé), Nelleke Moser, Arnold Lubbers, Kees Peeters, Henk Porck, Henk de Roo, Karin Scheper, Irene Schrier, Gwendolyn Verbraak, Daphne Wouts, Margreet van Wijk, Sylvia van Zanen, Johan de Zoete.

1. Opening

Voorzitter Jan Bos opent de vergadering om 14:13 uur.

2. Vaststelling agenda

De agenda blijft ongewijzigd.

3. Vaststelling van het verslag van de ledenvergadering op 11 juni 2016 in het academiegebouw van de Universiteit Leiden

De notulen worden goedgekeurd, met dank aan Fleur Praal.

4. Mededelingen en ingekomen stukken

- o Berichten van afmelding voor deze vergadering zijn ontvangen van de leden: Astrid Balsem, Berry Dongelmans, Henk de Groot, Willem Heijting, Paul Hoftijzer, Djoeke van Netten, Fleur Praal, Andrea Reyes Alizondo, Rita Schluseman, Ingeborg Versprille, Jasper Vree en Herre de Vries.
- o Het bestuur stuurde namens de vereniging een brief om het belang van Museum Meermanno te onderstrepen. Intussen lijkt de subsidiëring van het museum weer veiliggesteld te zijn en ligt er een plan om, samen met de Koninklijke Bibliotheek, als Huis van het Boek te programmeren. Daarmee lijkt het voortbestaan van het museum weer enige jaren gegarandeerd.
- o Het voornemen van de directie van de universiteitsbibliotheek van Nijmegen om conservator bijzonder collecties Robert Arpots na diens pensionering niet te laten opvolgen baart zorgen. Nelleke Moser kwam ter ore dat een groep wetenschappers en conservatoren werkt aan een reddingsplan. Een voorstel van het bestuur om onze zorgen schriftelijk over te brengen wordt door de leden Van Laar, Hovy, Geleijns, Huisman en Van Bergen toegejuicht. Het bestuur zal een brief opstellen en versturen. De brief wordt ook op de site van de NBV geplaatst.

5. Jaarstukken

- o **Jaarverslag NBV 2016-2017**
  - Erik Geleijns wijst erop dat de naam van Karin Scheper verkeerd gespeld is. Met deze kanttekening wordt het verslag aangenomen.
- o **Financieel jaarverslag 2016**
  - Johan de Zoete merkt op dat de financiële stukken niet op de NBV-website te vinden waren. De voorzitter maakt hiervoor excuses.
  - De penningmeester licht de stukken toe. De discrepantie tussen de begrote en de gerealiseerde contributie is al jaren een punt van aandacht. De afgelopen jaren zijn de bedragen bijgesteld en inning van de achterstallige contributie staat ook het komend jaar weer hoog op de agenda. Ondertussen is het ledenbestand grotendeels geschoond van leden die meer dan drie jaar niet betaalden. Het verschil tussen begroting en werkelijke kosten van de website is eenmalig: de reguliere kosten van de nieuwe website zijn beduidend lager dan de kosten van de oude site. Voor 2013 zijn 379 achterstallige lidmaatschapsgelden afgeschreven als oninbaar.
- o **Verslag Kascommissie**

De kascommissie, bestaande uit Gwendolyn Verbraak en Jos van Heel, bekeek de stukken en zag dat het goed was. Enkele verzoeken om toelichting werden afdoende beantwoord. De penningmeester wordt door de leden decharge verleend.
- o **Begroting 2018**

De drukkosten van het jaarboek zijn verlaagd. Saskia van Bergen stelt voor om het resterende bedrag voor het jaarboek door te schuiven naar het volgend jaar, een jubileumjaar. De penningmeester geeft aan dat de vrijgekomen gelden al elders een bestemming kregen. De voorzitter wijst op de plannen van om extra financiering te vragen bij de Maatschappij der Nederlandse letterkunde. Hij doet tevens verslag van de gesprekken met Uitgeverij Vantilt die resulteerden in een lagere kostprijs. Offertes bij andere uitgevers leerden bovendien dat het weliswaar goedkoper kan, maar dan boeten we in op kwaliteit. De vergadering gaat akkoord met de begroting.

6. Benoeming Kascommissie

De vergadering bedankt Jos van Heel en Gwendolyn Verbraak voor hun werk. De kascommissie zal volgend jaar bestaan uit Gwendolyn Verbraak en Henk Porck.

7. Bestuursamenstelling (voordracht Herre de Vries als nieuw bestuurslid)

Jan Bos introduceert Herre de Vries die niet aanwezig kan zijn. De vergadering gaat akkoord met zijn benoeming.

8. Activiteiten 25-jarig jubileum NBV in 2018

De voorzitter nodigt de vergadering uit om suggesties te doen om het jubileum passend luister bij te zetten.

Johan de Zoete oppert om leden te vragen zich voor te stellen met 300 à 400 woorden. Het bestuur had dit idee ook: volgend jaar start op de NBV-site de nieuwe rubriek De Boekenmolen, waarin leden een aantal vragen wordt voorgelegd.

Saskia van Bergen zag graag een ledenwerfactie. Aanbrengen van een nieuw lid zou beloond kunnen worden met een exclusief cadeau. Aan dit laatste werkt het bestuur eveneens: in 2018 wordt een duurzame NBV-tas gepresenteerd.

Johan de Zoete wijst erop dat een artikel in de krant de nodige aandacht kan genereren. Ook dat wil het bestuur proberen.

Gerda Huisman stelt voor om activiteiten doorheen het land te organiseren voor niet-leden. Het bestuur dacht aan een pop-up-activiteit in elke provincie.

Johan de Zoete vraagt of de NBV aanwezig was op de boekkunstbeurs. De voorzitter geeft aan dat we dat af en toe doen. Vorig jaar leverde het twee nieuwe leden op. Met de boekbindcentra hebben we minder contact. Hopelijk kan nieuw bestuurslid Herre de Vries daarin van dienst zijn.

Sylvia van Zanen informeert naar de contacten met de boekhistorische colleges.

Karin Scheper meldt dat de universiteitsbibliotheek van Leiden tegenwoordig werkt met vier grote thema's. In 2018 is materialiteit het thema.

Henk Porck biedt aan om de jubileumactiviteiten onder de aandacht te brengen van de leden van de Stichting Papiergeschiedenis.

De voorzitter geeft een korte schets van de eerst ideeën voor een jubileumcongres.

9. Bespreking toekomstige activiteiten

De voorzitter kondigt een excursie naar de Ambassade van de Vrije Geest in het Huis met de Hoofden aan.

10. Wat verder ter tafel komt

Er wordt verder niets ter tafel gebracht.

Marianne Brouwer verzoekt om de datum van de ledenvergadering eerder vast te leggen en te verspreiden. Sylvia van Zanen verzoekt hetzelfde voor de excursies.

11. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de gelegenheid om vragen te stellen.

12. Sluiting

De voorzitter dankt alle aanwezigen voor hun komst en sluit de vergadering om 15.12 uur.

Bij agendapunt 5a:

Jaarverslag 2017-2018 van de Nederlandse Boekhistorische Vereniging

De 23^e algemene ledenvergadering van de NBV vond plaats op zaterdag 17 juni 2017 in het cultureel centrum Vrijdag te Groningen. Na afloop brachten de aanwezige leden een bezoek aan het Grafisch Museum GRID waar vrijwilligers met ervaring uit het vak bevoegen vertelden over de geschiedenis van het grafisch bedrijf en gesmaakte demonstraties gaven. De dag werd afgesloten met een borrel.

Aan het slot van de ledenvergadering werd het 24^e *Jaarboek voor Nederlandse Boekgeschiedenis* gepresenteerd. Thema van dit jaarboek is 'Illegaal en ondergronds'. Het boek bevat in totaal twaalf artikelen, waarvan ongeveer de helft het thema uitwerkt door de tijd heen: van een artikel over een unieke vondst van een zestal zestiende-eeuwse boekjes tussen de binten van het plafond in een Delfts huis, tot de clandestiene uitgaven van A.W. Sijthoff's Uitgeversmaatschappij N.V. tijdens de Tweede Wereldoorlog. De niet-thematische artikelen handelen over uiteenlopende onderwerpen, zoals het belang van maculatuur voor de boekgeschiedenis en de boekrestaurator als onderzoeker..

De redactie van het 22^e Jaarboek bestond uit: Saskia van Bergen (hoofdredacteur), Lieke van Deinsen, Erik Geleijns, Mart van Duijn, Sjors de Heuvel, Arno Kuipers (redactiesecretaris), Djoeke van Netten, Daphne Wouts en Sylvia van Zanen.

De NBV organiseerde in de periode 2017-2018 diverse activiteiten voor haar leden. De voorjaarsexcursie vond plaats op zondag 23 april 2017 en bestond uit een bezoek aan de Bibliotheca Thysiana te Leiden, ingeleid door Esther Mourits, met aansluitend een boekhistorische wandeling over het Rapenburg en omgeving onder leiding van Paul Hoftijzer. Mourits promoveerde in 2016 op het proefschrift *Een kamer gevuld met mooie boeken. De bibliotheek van Johannes Thysius (1622-1653)*, over de oudste door een privéverzamelaar gestichte publieke bibliotheek in de Nederlanden. Hoftijzer, een van de oprichters van de NBV, is hoogleraar boekgeschiedenis te Leiden en eminent kenner van de zeventiende-eeuwse boekhandel. Samen namen ze de deelnemers mee naar de wereld van boekenkopers en -verkopers in het Leiden van de zeventiende eeuw. De middag werd afgesloten met een drankje voor alle 28 deelnemers.

De najaarsexcursie vond plaats op donderdag 14 december 2017: twintig NBV-leden bezochten in Amsterdam de Ambassade van de Vrije Geest in het Huis met de Hoofden. De Ambassade is geïnspireerd op de befaamde Bibliotheca Philosophica Hermetica van Joost Ritman. José Bouman, BPH-medewerker en NBV-lid van het eerste uur, en directeur Esther Ritman verzorgden zeer deskundige rondleidingen. Na afloop was er gelegenheid om verder in het Huis met de Hoofden rond te kijken.

Behalve de traditionele voor- en najaarsexcursie organiseerde de NBV op zondag 14 mei 2017 in samenwerking met Museum Meermanno ook een rondleiding door de tentoonstelling Conn3ct. Marieke van Delft, conservator oude drukken van de Koninklijke Bibliotheek leidde acht deelnemers enthousiast door deze bijzondere tentoonstelling over de impact van gedrukte media in de zestiende eeuw in vergelijking met de sociale media van vandaag.

Het ledenaantal van de NBV is, na enkele mindere jaren, voor het derde jaar op rij vrijwel stabiel: 469 maart 2016, 468 in maart 2017 en 465 in maart 2018. Ledenwerving blijft desondanks een aandachtspunt.

De NBV heeft een website (www.boekgeschiedenis.nl) en gebruikt sociale media, zoals Facebook (<https://www.facebook.com/NederlandseBoekhistorischeVereniging/>), Twitter (@nbvboekhist), LinkedIn (<https://www.linkedin.com/groups/1807474>) en de NBV-discussielijst. Het Twitter-account van de NBV wordt gevolgd door 468 personen, dat zijn er 56 meer dan in 2015. De Facebook-pagina heeft een groter bereik gekregen: 690 vind-ik-leuks, versus 599 in 2015. Via LinkedIn zijn 195 personen verbonden met de NBV. De NBV-discussielijst telt 226 leden, 5 minder dan vorig jaar.

Het bestuur van de NBV kwam in de verslagperiode vijf keer voor overleg bijeen, namelijk in 2017 op 7 maart, 1 september en 14 november; in 2018 op 8 januari en 19 februari.

Tijdens de jaarvergadering van 2017 kozen de leden Herre de Vries als nieuw bestuurslid. De overige leden van het NBV-bestuur bleven hun taken voortzetten: Jan Bos (voorzitter; bestuurslid sinds 2013), Steven Claeysens (secretaris, bestuurslid sinds 2012), Arnold Lubbers (penningmeester, bestuurslid sinds 2014), Nelleke Moser (bestuurslid sinds

2013), Andrea Reyes Elizondo (bestuurslid sinds 2016) en Irene Schrier (bestuurslid sinds 2015).

In 2018 viert de NBV haar 25-jarig bestaan met een jubileumcongres op 1 juni 2018 en een jubileumworkshop op 2 juni 2018. Op het congres kijkt de vereniging vooruit naar een veelbelovende boekhistorische toekomst, tijdens de workshop staan de leden met de handen aan verschillende typen oude en nieuwe drukpersen. De jaarboekredactie bereidt een speciaal jubileumnummer voor en op de NBV-website zag een nieuwe rubriek het licht: De Boekenmolen, waarin leden vertellen over hun liefde voor de geschiedenis van het boek.

*Steven Claeysens, secretaris NBV
Leiden, 4 april 2018*

Bij agendapunt 5b:

Financieel jaarverslag 2017 van de Nederlandse Boekhistorische Vereniging

Resultatenrekening 2016

	Uitkomst 2017	Begroet 2017
<i>Inkomsten</i>		
Contributie *	€ 11.312,30	€ 12.500,00
Bijdrage Maatschappij der Letterkunde	€ 2.200,00	€ 2.200,00
Rente **	€ 3,63	€ 150,00
Achterstallige contributie ***	€ 1.116,60	€ 0,00
Nabestelling Jaarboeken	€ 149,50	€ 0,00
Giften, vooruitbetaling contributie****	€ 155,50	€ 0,00
Onttrekking Reserves Boekhistorische Activiteiten *****	-€ 3.432,85	€ 5.000,00
	€ 11.504,68	€ 19.850,00
<i>Uitgaven</i>		
Drukkosten jaarboek *****	€ 8.999,40	€ 12.000,00
Redactiekosten	€ 0,00	€ 300,00
Bureaunkosten	€ 1.115,27	€ 1.500,00
Website*****	€ 127,06	€ 500,00
Ledenwerving *****	€ 0,00	€ 500,00
Ledenacties *****	€ 0,00	€ 500,00
Jaarvergadering	€ 1.168,75	€ 2.000,00
Bert van Selmlezing *****	€ 0,00	€ 250,00
Contributie Tiele Stichting *****	€ 0,00	€ 500,00
Voorjaarsactiviteit	€ 94,20	€ 400,00
Najaarsactiviteit *****	€ 0,00	€ 400,00
Diverse Boekhistorische activiteiten *****	€ 0,00	€ 1.000,00
	€ 11.504,68	€ 19.850,00
<i>Resultaat</i>		

Toelichting bij de Resultatenrekening 2017

* Hoewel er een aanzienlijk bedrag aan contributie is geïnd, is de NBV er helaas niet in geslaagd om alle leden tijdig te laten betalen. Hier zullen we in 2018 nadrukkelijk aandacht aan besteden.

** Vanwege dalende rente, zijn de inkomsten uit rente beperkt gebleven. In de begroting stel ik voor de inkomsten uit rente aanzienlijk naar beneden bij te stellen.

*** Er is door de inzet van de secretaris contributie geïnd over de jaren 2014, 2015 en 2016.

**** Dit jaar heeft de NBV een eenmalige gift ontvangen, evenals een contributiebetaling voor 2018.

***** Als gevolg van het gevolgde financieel beleid, heeft de NBV minder beroep hoeven doen op haar reserves.

***** De drukkosten voor het Jaarboek zijn in 2017 fors teruggebracht. Dit was tijdens het opstellen van de Begroting 2017 in 2015 nog niet voorzien.

***** De wijziging van websitebeheer in 2017 heeft tot een forse kostendaling geleid dienaangaande. Tijdens het opmaken van de Begroting 2017 in 2015 was de mate daarvan nog lastig in te schatten. In de Begroting 2019 zal een verdere reductie van deze post worden voorgesteld.

***** In 2017 zijn er geen financiële middelen ingezet ten behoeve van ledenwerving.

***** In 2017 zijn er geen financiële middelen ingezet ten behoeve van ledenacties.

***** In 2017 ontving de NBV geen verzoek tot financiële ondersteuning van de Bert van Selmlezing.

***** In 2017 ontving de NBV geen verzoek voor contributie van de Tiele-stichting.

***** De kosten voor de najaarsactiviteit 2017 zijn pas in 2018 voldaan.

***** In 2017 zijn geen kosten gemaakt voor verdere boekhistorische activiteiten.

Balans 2016

Activa	31-12-2017	31-12-2016
<u>Saldi</u>		
Girorekening ING *	€ 4.299,89	€ 867,04
Spaarrekening ING **	€ 11,11	€ 0,00
Roparcorekening	€ 16.947,13	€ 16.943,61
<u>Voorraad jaarboeken</u>		
Jaarboeken 2014 (180-> 177) ***	€ 0,00	€ 1.260,00
Jaarboeken 2015 (210-> 205) ****	€ 1.435,00	€ 2.100,00
Jaarboeken 2016 (109-> 78) *****	€ 780,00	€ 1.090,00
Jaarboeken 2017 (75)	€ 750,00	€ 0,00
<u>Debiteuren</u>		
Lidmaatschap 2014 *****	€ 0,00	€ 814,00
Lidmaatschap 2015 *****	€ 851,50	€ 989,00
Lidmaatschap 2016 *****	€ 880,00	€ 1.694,00
Lidmaatschap 2017 *****	€ 2.629,00	€ 0,00
Totaal	€ 28.583,63	€ 25.757,65
Passiva		
<u>Crediteuren</u>		
Openstaande rekeningen *****	€ 1.165,59	€ 63,53
Eigen vermogen	€ 17.418,04	€ 15.694,12
Voorziening boekhistorische Activiteiten	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Totaal	€ 28.583,63	€ 25.757,65

Toelichting bij de Balans 2017

* De stand van de ING Girorekening was eind 2017 hoger dan eind 2016 ten gevolge van een stringenter gevoerd financieel beleid.

** De financiële middelen op de ING spaarrekening waren volledig benut ten behoeve van activiteiten van de NBV in 2017. Het restantbedrag betreft in 2017 ontvangen rente.

*** De voorraad Jaarboeken van de afgelopen drie kalenderjaren worden onder de Activa geschaard. De Jaarboeken van de afgelopen twee jaar vertegenwoordigen de waarde van € 10,00 per exemplaar. De Jaarboeken van drie jaar geleden vertegenwoordigen de waarde van € 7,00 per exemplaar. De Jaarboeken van vier jaar geleden (2014) zijn afgeschreven.

**** In 2017 zijn er 5 Jaarboeken van 2015 verkocht/verstuurd

***** In 2017 zijn er 31 Jaarboeken van 2016 verkocht/verstuurd

***** De achterstallige contributie van 2014 wordt als oninbaar beschouwd en derhalve afgeschreven.

***** In 2017 is nog € 137,50 aan achterstallige contributie uit 2015 geïnd. 17 reguliere leden, 7 studentleden en 3 instellingen hebben de contributie voor 2015 nog niet voldaan. De secretaris en penningmeester beogen dit in 2018 alsnog te innen.

***** In 2017 is nog € 814,10 aan achterstallige contributie uit 2016 geïnd. 30 reguliere leden, 1 studentlid en 1 instelling hebben de contributie voor 2016 nog niet voldaan. De secretaris en penningmeester beogen dit in 2017 alsnog te innen.

***** 88 reguliere leden, 8 studentleden en 2 instellingen hebben de contributie voor 2017 in 2017 niet voldaan. De secretaris en penningmeester beogen dit in 2018 alsnog te innen. Dit is ongeveer 17% van het totale ledenbestand.

***** Het bedrag bestaat uit de periodieke kosten voor het onderhoud van de website en declaraties in 2018 ingediend met betrekking tot activiteiten uit 2017.

Bij agendapunt 5d:

Begroting 2019 van de Nederlandse Boekhistorische Vereniging

	2019	*2018*
<i>Inkomsten</i>		
Contributie	€ 12.500,00	€ 12.500,00
Bijdrage Maatschappij der Letterkunde	€ 2.200,00	€ 2.200,00
Rente *	€ 25,00	€ 50,00
Onttrekking Reserves Boekhistorische Activiteiten **	€ 1.275,00	€ 1.850,00
Totaal	€ 16.000,00	€ 16.600,00
<i>Uitgaven</i>		
Drukkosten jaarboek	€ 9.000,00	€ 9.000,00
Redactiekosten ***	€ 250,00	€ 300,00
Bureaunkosten ****	€ 1.000,00	€ 1.250,00
Website *****	€ 200,00	€ 500,00
Ledenwerving	€ 500,00	€ 500,00
Ledenacties	€ 500,00	€ 500,00
Jaarvergadering	€ 2.000,00	€ 2.000,00
Bert van Selmlezing	€ 250,00	€ 250,00
Contributie Tiele Stichting	€ 500,00	€ 500,00
Voorjaarsactiviteit	€ 400,00	€ 400,00
Najaarsactiviteit	€ 400,00	€ 400,00
Diverse Boekhistorische activiteiten	€ 1.000,00	€ 1.000,00
Totaal	€ 16.000,00	€ 16.600,00

Toelichting bij de Begroting 2019

* Gezien de lage rente-stand is de begroting voor deze post naar beneden bijgesteld.

** Aangezien er naar verwachting in 2018 minder inkomsten uit contributie en rente te verwerven zijn, zal de NBV zich moeten beraden op inkomsten uit andere bronnen of nadrukkelijker inzetten op het werven van nieuwe leden. Door kosten te drukken hoeven de reserves naar verwachting weinig aangesproken te worden.

*** Gezien nu meerjarig weinig beroep is gedaan op deze post, stelt de penningmeester voor deze enigszins naar beneden bij te stellen.

**** Voor een periode van enkele jaren zijn de begrote kosten voor het bureau niet hoger opgelopen dan maximaal € 1000,-. Het is naar inzicht van de penningmeester, gezien de teruglopende inkomsten, zinvol om de post naar beneden bij te stellen.

***** Nu er meer inzicht bestaat in de daadwerkelijk te verwachte kosten voor deze post, stelt de penningmeester voor deze op € 200,- per jaar te begroten.